

Ρήματα με παθητική διάθεση

Ας θυμηθούμε:

- τα ρήματα έχουν **φωνή** και **διάθεση**.
- οι φωνές στην Αρχαία Ελληνική είναι δύο, η **ενεργητική** και η **μέση**.
- η ενεργητική φωνή είναι το σύνολο των τύπων των ρημάτων, οι οποίοι στο πρώτο πρόσωπο της οριστικής του Ενεστώτα λήγουν σε **-ω**.
- Η μέση φωνή είναι το σύνολο των τύπων των ρημάτων, οι οποίοι στο πρώτο πρόσωπο της οριστικής του Ενεστώτα λήγουν σε **-ομαι**.

ΦΩΝΗ

Η φωνή είναι τύπος του ρήματος, φαίνεται από την κατάληξη και δεν έχει σχέση με τη σημασία.

ΔΙΑΘΕΣΗ

Η διάθεση είναι η κατάσταση, στην οποία βρίσκεται το υποκείμενο. Εκφράζει σημασία και δεν έχει σχέση με την κατάληξη / με τον τύπο του ρήματος.

Μέση διάθεση	Παθητική διάθεση
Σημαίνει ότι το υποκείμενο κάνει κάτι και η ενέργεια επιστρέφει πίσω στο ίδιο:	Σημαίνει ότι το υποκείμενο παθαίνει κάτι από κάποιον (<u>ποιητικό αίτιο</u> : δηλώνει από ποιον ή από τι παθαίνει κάτι το υποκείμενο).
<i>Ἐνδύομαι.</i> [Ντύνω τον εαυτό μου.]	<i>Τὸ παιδίον ἐνδύεται ὑπὸ τῆς μητρός.</i>
<i>Λούομαι.</i> [Λούω τον εαυτό μου.]	<i>Λούομαι ὑπὸ τῆς μητρός.</i>
<i>Πεπαίδευμαι.</i> [Ἐχω μορφώσει τον εαυτό μου με τη μελέτη.]	<i>Πεπαίδευμαι ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.</i>

Τα ρήματα στην παθητική διάθεση έχουν τις **ίδιες καταλήξεις** που έχουν και στη μέση διάθεση **σε όλους τους χρόνους**.

Διαφορετικό θέμα στην παθητική διάθεση σχηματίζουν μόνο ο **Μέλλοντας** και ο **Αόριστος**.

α) Ο παθητικός Μέλλοντας σχηματίζεται με τις καταλήξεις του μέσου Μέλλοντα, αφού προστεθεί μεταξύ του θέματος και της κατάληξης το πρόσφυμα -θη-:

Μέλλοντας μέσης φωνής	Παθητικός Μέλλοντας
λύ-σ-ομαι	λυ-θή-σομαι
σώ-σ-ομαι	σφ-θή-σομαι

Οριστική παθητικού Μέλλοντα
λυ-θή-σ-ομαι λυ-θή-σ-η λυ-θή-σ-εται λυ-θη-σ-όμεθα λυ-θή-σ-εσθε λυ-θή-σ-ονται

β) Ο παθητικός Αόριστος σχηματίζεται, επίσης, με το πρόσφυμα -θη-:

Αόριστος μέσης φωνής	Παθητικός Αόριστος
έλυσάμην	ἐλύ-θην
ἔσωσάμην	ἔσώ-θην

Οριστική παθητικού Αορίστου
ἐ-λύ-θην ἐ-λύ-θης ἐ-λύ-θη ἐ-λύ-θη-μεν ἐ-λύ-θη-τε ἐ-λύ-θη-σαν

Τύποι παθητικού Αορίστου στα Νέα Ελληνικά	
Κοινή Ελληνική κόπηκα λούστηκα (<ἐλούσθηκα)	Κυπριακό ιδίωμα εκόπηκα ελούθηκα

Ασκήσεις για την οριστική παθητικού Μέλλοντα και Αόριστου

1. Να σχηματίσετε πρώτα τον μέσο Μέλλοντα και Αόριστο και ακολούθως τους αντίστοιχους παθητικούς χρόνους των πιο κάτω ρημάτων κατά το παράδειγμα:

Ρήματα	Μέλλοντας μ.φ.	Αόριστος μ.φ.	Παθητικός Μέλλοντας	Παθητικός Αόριστος
λύομαι	λύσομαι	έλυσάμην	λυθήσομαι	ἐλύθην
πορεύομαι				
θεραπεύομαι				
κρούομαι				
παιδεύομαι				
λούομαι				
ἐνδύομαι				
κολάζομαι				

2. Να γράψετε το ρήμα που είναι στην παρένθεση στον σωστό τύπο:

(α) Ὁ παῖς (κολάζομαι, παθ. Μέλλοντας) ὑπὸ τοῦ πατρὸς.

(β) Οἱ μαθηταὶ (διδάσκομαι, παθ. Αόριστος) ὑπὸ τοῦ παιδαγωγοῦ.

(γ) Ἡμεῖς ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ (θεραπεύομαι, παθ. Μέλλοντας).

(δ) Σὺ τὴν μακρὰν ὁδὸν (πορεύομαι, παθ. Αόριστος).

(ε) Αἱ πύλαι τῆς πόλεως (φυλάττομαι, παθ. Μέλλοντας) ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν.

(στ) Ἡ ἡγεμονία τῶν Ἀθηνῶν (παύομαι, παθ. Αόριστος) ὑπὸ τῆς Σπάρτης.

3. Να συμπληρώσεις το σωστό τύπο των παθητικών ρημάτων που βρίσκονται στην παρένθεση

- α) Οἱ Κερκυραῖοι ὑπὸ τῶν Κορινθίων (διώκομαι, οριστ. αορ)
- β) Πιττακός (ἀδικοῦμαι, μτχ. αορ) ὑπὸ τινος κολάσαι ἀφῆκεν.
- γ) Οἱ νέοι ἐν τοῖς διδασκαλείοις (παιδεύομαι, οριστ. μελλ.)
- δ) Τῷ Ξενοφῶντι (ἀγγέλλομαι, οριστ. αορ) ὅτι οἱ πολέμιοι φεύγοιεν.
- ε) Λέγεται τούτους μόνους (σώζομαι, απαρ. αορ)
- στ) Ἦλπιζον (λαμβάνομαι, απαρ. μελλ) τὴν πόλιν πολιορκία.
- ζ) Ὁ παῖς ὑπὸ τοῦ διδασκάλου μουσικὴν (διδάσκομαι, οριστ. μελλ).

4. Να διατυπώσεις τις επόμενες προτάσεις αλλάζοντας τον παθητικό μέλλοντα σε αόριστο ή το αντίστροφο:

- α) Ἡ πόλις ἡμῶν οὐ σωθήσεται
- β) Νομίζομεν τινὰς ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοξευθῆναι.
- γ) Ὑμεῖς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐσώθητε.
- δ) Οὐ πεισθήσονται τοῖς λόγοις.
- ε) Κολασθήσονται οἱ ἀδικοῦντες.
- στ) Ὑπὸ τῶν διδασκάλων ἐπαιδεύθημεν.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΑΟΡΙΣΤΟΣ Α΄

Αρχαία

1. Για να σχηματίσουμε τον παθητικό μέλλοντα χρησιμοποιούμε:
το θέμα (λυ)+το πρόσφυμα (θη)+την κατάληξη του μέσου μέλλοντα (σομαι)

Οριστική	Ευκτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
λυ-θή-σομαι	λυ-θη-σοίμην	λυ-θή-σεσθαι	λυ-θη-σόμενος
λυ-θή-ση	λυ-θή-σοιο		λυ-θη-σομένη
λυ-θή-σεται	λυ-θη-σοιτο		λυ-θη-σόμενον
λυ-θη-σόμεθα	λυ-θη-σοίμεθα		
λυ-θή-σεσθε	λυ-θή-σοισθε		
λυ-θή-σονται	λυ-θή-σοιντο		

2. Για να σχηματίσουμε τον παθητικό αόριστο χρησιμοποιούμε:
την αύξηση (ε)+το θέμα (λυ)+το πρόσφυμα (θη)+τις καταλήξεις του παθητικού αορίστου

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
ἐ-λύ-θην	λυ-θῶ	λυ-θείην	λύ-θη-τι		λυ-θείς
ἐ-λύ-θης	λυ-θῆς	λυ-θείης	λυ-θή-τω		λυ-θείσα
ἐ-λύ-θη	λυ-θῇ	λυ-θείη	λύ-θη-τε	λυ-θῇ-ναι	λυ-θέν
ἐ-λύ-θημεν	λυ-θῶμεν	λυ-θεῖμεν	λυ-θέ-ντων\		
ἐ-λύ-θητε	λυ-θῆτε	λυ-θεῖτε	λυθήτωσαν		
ἐ-λύ-θησαν	λυ-θῶσι	λυ-θεῖν			

Α. Φωνεντόληκτα

Βουλεύομαι-βουλευθήσομαι-ἐβουλεύθην
Παιδεύομαι-παιδευθήσομαι-ἐπαιδεύθην
Θεραπεύομαι-θεραπευθήσομαι-ἐθεραπεύθην
Ίδρύομαι-Ίδρυθήσομαι-Ίδρύθην

Β. Αφωνόληκτα:

π,β,(πτ) => φ

Λείπομαι-λειφθήσομαι-ἐλείφθην
Πέμπομαι-πεμφθήσομαι-ἐπέμφθην
Καλύπτομαι-καλυφθήσομαι-ἐκαλύφθην

κ,γ,(ττ,σσ) => χ

Πράττομαι-πραχθήσομαι-ἐπράχθην
ἄγομαι-ἄχθήσομαι-ἤχθην

φυλάττομαι-φυλαχθήσομαι-ἐφυλάχθην

ταράττομαι-ταραχθήσομαι-ἐταράχθην

κηρύττομαι-κηρυχθήσομαι-ἐκηρύχθην

διώκομαι-διωχθήσομαι-ἐδιώχθην

τ,δ,θ, (ζ) =>

νομίζομαι-νομισθήσομαι-ἐνομίσθην

πείθομαι-πεισθήσομαι-ἐπείσθην

ψεύδομαι-ψευσθήσομαι-ἐψεύσθην

*Λαμβάνομαι-ληφθήσομαι-ἐλήφθην

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να σχηματίσεις τους αντίστοιχους τύπους του παθ. μέλλοντα και αορίστου στον πίνακα:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΘ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΠΑΘ. ΑΟΡΙΣΤΟΣ
λύομαι		
κολάζονται		
σώζονται		
κολάζεται		
κρίνεσθαι		
κωλύομαι		
φονεύεται		

2. Να προσθέσεις τους τύπους των εγκλίσεων που λείπουν στον πίνακα:

ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ
ἐγὼ ἐλύθην			
σύ ἐλύθης			
οὗτος ληφθήσεται			
ἡμεῖς ἐδιδάχθημεν			
ὕμεῖς ἐπαιδεύθητε			
οὗτοι ἐπράχθησαν			

Να γράψεις και τα απαρέμφατα των παραπάνω ρημάτων στον παθητικό μέλλοντα και αόριστο

.....

3. Να βρεις το ρήμα και να γράψεις τον αντίστοιχο τύπο παθ. μέλλοντα ή αορίστου:

π.χ. ἐκολάσθησαν: ρ. κολάζομαι – κολασθήσονται

α) σωθήσεται

β) ἐβουλήθησαν

γ) λυθῆναι

δ) σωθείην

ε) ἐπείσθημεν

στ) τοξευθῆναι